

Tıp Öğrencilerinin Eğitimde İnternet Kullanımı ve E-öğrenmeye İlişkin Düşünceleri

Filiz İŞLEYEN^a, Selen BOZKURT^a, Neşe ZAYİM^a

^a Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi AD, Akdeniz Üniversitesi, Antalya

Medical Students' Educational Internet Usage and Opinions About E-learning

Abstract

E-learning has many advantages; such as time and place independency to reach information, controlling learning processes, rapid access to required resources and monitoring and evaluating the performance. Success of e-learning applications mostly depends on both educators' and learners' attitudes to that innovation. The purpose of this study is to determine the level of readiness and preference of students for e-learning and usage of internet as a training tool in a state medical school. For this purpose, a questionnaire was distributed to 697 medical school students and 516 (74%) of them responded.

Most of students (85.2%) own a computer. More than half students (62.1%) use the Internet at home and 78% of students had access to the Internet via ADSL. Most of students (%94.1) have no previous e-learning experience. 83.2% of the students declared that even if they could get their course materials on the Internet, they would go to class. Thirty two percent of students indicated that they would like to attend to a course via internet during their medical education. However, 80.5% of students prefer e-learning as a support for traditional learning.

In the light of these findings, we may say that the students are not ready for courses provided only via Internet. In order to increase adaptation of students, we may suggest that course materials can be provided over the internet as a starting point. Secondly, e-learning environments can be used as a support to traditional education. Such a strategy will also increase the success of e-learning environments.

Key Words:

E-learning; Medical Student, Internet.

Özet

Web tabanlı eğitimin, bilgiye zamandan ve mekandan bağımsız erişim, öğrenme hızını öğrencinin ayarlayabilmesi, ilgili kaynaklara anında ulaşım, başarı takibi ve değerlendirmesi gibi bir çok avantajı bulunmaktadır. E-öğrenme ortamlarının başarısı büyük ölçüde eğiticilerin ve öğrenenlerin bu yeniliğe karşı tutumlarına bağlıdır. Bu çalışmanın amacı bir devlet üniversitesinin tıp fakültesi öğrencilerinin e-öğrenmeye hazır

olup olmadıklarının, e-öğrenme tercihlerinin ve interneti eğitim aracı olarak kullanma durumlarının belirlenmesidir. Bu amaçla tıp 1.,2.,3.,4. ve 5. sınıf öğrencileri olmak üzere toplam 697 kişiye anket dağıtılmış ve 516 öğrenciden (%74) geri bildirim alınmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin %85,2'sinin en az bir bilgisayarı vardır. Öğrencilerin %62,1'i evde, %45'i okulda, %40,6'sı internet kafede interneti kullanmaktadırlar. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%98,6) daha önceden bir e-öğrenim deneyimleri olmadığını, %83,2'si internetten ders materyallerinin tümüne ulaşabilseler bile sınıfta derslere katılmaya devam edeceklerini belirtmektedirler. Öğrencilerin %80,6'sı interneti derse destek amaçlı kullanmayı istemekte, öğrencilerin sadece %8,7'si verilecek dersin tamamının internet üzerinden verilmesini tercih etmektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %32'si tıp eğitimleri süresince internet üzerinden bir ders almak istediklerini ifade etmişlerdir.

Bu bulguların ışığında, öğrencilerin tamamen internet üzerinden verilecek bir derse hazır olmadıkları söylenebilir. Sonuç olarak, tıp fakültesi öğrencilerinin e-öğrenme ile ilgili tercihleri göz önünde bulundurularak başlangıçta ders notlarına internetten erişim imkanı sağlanması, derslere destek amaçlı olarak e-öğrenme ortamlarının sunulması, öğrencilerin bu ortamlara hazırlanmasını sağlamakla birlikte uygulanacak e-öğrenme ortamlarının başarısını da arttıracaktır.

Anahtar Kelimeler:

E-öğrenme; Tıp Öğrencileri, Internet

1. Giriş

İnternet, bilginin en hızlı şekilde yayılımına olanak sağlayan teknolojilerin başında gelmektedir. İnternet teknolojilerinin öğretim ortamlarında kullanılmaya başlaması, eğitim-öğretim verilecek kitleye ulaşma biçimlerinde ortaya çıkan yeni arayışlar açısından oldukça uygun alternatifler sunmaktadır. Web ortamı kullanılarak uzaktan eğitim yapılması “Web Tabanlı Öğretim” olarak tanımlanabilir [1]. Web-tabanlı öğrenme, çevrimiçi (online) öğrenme, uzaktan öğrenme, bilgisayara dayalı eğitim ya da internet tabanlı öğrenme kavramları e-öğrenme olarak da adlandırılmaktadır [2]. E-öğrenmenin, e-öğrenme ortamlarında sunulan bilgiye zamandan ve mekandan bağımsız erişim imkanı, öğrenme hızını öğrencinin ayarlayabilmesi, ilgili kaynaklara anında ulaşım sağlaması, başarı takibi ve değerlendirmesi gibi bir çok avantajı bulunmaktadır [3,4]. Ayrıca e-öğrenme sınıf ortamında sunulan derse destek niteliğinde olduğunda, eğitimcilere, eğitim öncesinde dersle ilgili temel bilgilerle donanmış ve aynı bilgi seviyesine ulaşmış kişilerle daha etkili bir eğitim imkanı sağlayan bir araç olarak da görülebilir. E-öğrenmenin sadece bu eğitimi alan kişiler açısından değil bu eğitimi veren öğretimci açısından da, eğitim içeriğini kolayca güncelleyebilmeleri, zaman tasarrufu ve eğitim programlarında standart sağlama gibi avantajları bulunmaktadır [3]. Bu nedenle son yıllarda internet üzerinden verilen eğitim programlarının sayısında önemli bir artış meydana gelmiştir [5].

E-öğrenmenin en önemli parçası öğrencilerdir. Günümüzde öğrenciler geleneksel olarak verilen eğitim hakkında geçmişten gelen bilgi ve deneyime sahiptir [6]. Ancak web tabanlı eğitim biçiminde henüz yerleşik bir kültür oluşmamıştır. Türkiye’de internetin kullanımına yönelik 2007 yılında Türkiye İstatistik Kurumu (TİK) tarafından yapılan bir araştırmada bilgisayar ve internet kullanım oranının en yüksek olduğu yaş grubu 16–24 olarak saptanmıştır [7]. Bu yaş grubu ülkemizde lise ve üniversite öğrencilerini kapsamaktadır. Avusturya’da 2004 yılında yapılan benzer bir araştırmada bu oran 20–29 yaş aralığında dağılım gösteren lise ve üniversite öğrencilerini kapsamaktadır [8]. Ancak bilgisayar ve internet kullanımının öğrenciler arasında yüksek olması, onlara web üzerinden verilecek bir eğitimin başarılı olacağı anlamına gelmemektedir. Herhangi bir teknolojinin kabul edilebilmesinde bu teknolojiyi kullanacak olan bireylerin yaklaşımları oldukça büyük önem

taşımaktadır.

Tıpta e-öğrenme konusuyla ilgili yapılmış çalışmaların çoğunda bir e-öğrenme uygulamasının ardından öğrencilerin uygulamaya yönelik memnuniyetlerinin ölçüldüğü ve sonuçların genel olarak olumlu olduğu görülmüştür [9]. Ancak, Watkins ve arkadaşlarının da belirttiği gibi internet tabanlı bir eğitim verilmeden önce, tıp öğrencilerinin bu uygulamaya hazır olup olmadıklarının değerlendirildiği, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik tutumlarını saptamaya yönelik çok az çalışma bulunmaktadır [6].

Öğrencilerin internete karşı olan olumlu ya da olumsuz tutumları, e-öğrenmeye hazır bulunuşluluk durumları ve interneti algılayış şekilleri, internetin bir eğitim aracı olarak kullanılmasını etkilemektedir. Örneğin bilgisayar fobisi olanlarda ya da bilgisayar kullanmaya yatkın olmayan öğrencilerde öğrenme istenen düzeyde olmayabilir [10]. Bu nedenlerle, öğrencilerin eğitimlerine yönelik olarak uygulanması düşünülen e-öğrenme projeleri öncesinde öğrencilerin internet kullanma sürelerinin, interneti kullanım amaçlarının ve e-öğrenmeye karşı yaklaşımlarının belirlenmesi gerekmektedir. Bu çalışmada tıp öğrencilerinin e-öğrenmeye hazır olup olmadıklarının, e-öğrenme tercihlerinin ve interneti eğitim aracı olarak kullanma durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Gerek lise veya üniversite eğitiminde gerekse birçok kuruluştaki e-öğrenme ortamlarına artan bir ilgi vardır. Ancak geleneksel olarak verilen her eğitimin bir e-öğrenme materyali olarak kullanılması zordur. Özellikle tıp gibi öğrencilerin uygulama becerilerinin geliştirilmesinin amaçlandığı pratik dersleri oldukça fazla olan alanlarda sunulan bilgilerin, e-öğrenme materyaline dönüştürülmesi özel bir dikkat gerektirir. Buradan yola çıkarak çalışmanın bir alt amacı öğrencilerin internet ortamında hangi tıp derslerini almayı tercih ettiklerini belirlemektir.

2. Yöntem

Evrenini bir devlet üniversitesinin tıp fakültesi öğrencilerinin oluşturduğu çalışma 01.11.2007 ile 01.06.2008 tarihleri arasında yürütülmüştür. Çalışmada, öğrencilere araştırmacılar tarafından benzer çalışmalarda kullanılan anketlerden derlenen ve toplam 41 maddeden oluşan bir anket uygulanmıştır [6, 11, 12]. Tıp fakültesi birinci(187), ikinci(165), üçüncü(109), dördüncü(136) ve beşinci(102) sınıf öğrencileri olmak üzere toplam 697 kişiye anket dağıtılmış ve 516 öğrenciden (%74) geri bildirim alınmıştır. Anket formu, öğrencilerin demografik bilgilerinin yer aldığı “Kişisel Bilgiler” bölümü, bilgisayar ve internet kullanma durumlarına ilişkin “Bilgisayar ve İnternet Kullanımı” bölümü ve öğrencilerin tıp eğitimlerinde interneti kullanma durumlarına ilişkin “Eğitim Amaçlı İnternet Kullanımı” bölümü olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Eğitim amaçlı internet kullanımı bölümü, öğrencilerin interneti eğitimlerinde kullanım amaçları ve , internet üzerinden derslere ilişkin tercihlerine yönelik 7 adet evet-hayır sorusundan oluşmaktadır. Bu bölümde ayrıca öğrencilerin eğitimde internet kullanımıyla ilgili görüşlerinin öğrenilmek istendiği beşli likert tipinde (Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum) 20 ayrı ifade ve çevrimiçi iletişim becerilerine yönelik altı ifade de bulunmaktadır. Bu bölümün güvenilirlik analizi sonucunda güvenilirlik katsayısı (Cronbach alpha) 0.84 olarak bulunmuştur. İstatistiksel değerlendirmelerde SPSS 15.0 istatistik paket programı kullanılarak tanımlayıcı istatistiklerden frekans dağılımı ve ilişkisel analizler için ki-kare testi kullanılmıştır.

3. Bulgular

Tıp öğrencilerinin e-öğrenmeye hazır olma, e-öğrenmeyi tercih etme ve interneti eğitim aracı olarak kullanma durumlarının belirlenmesi amacıyla hazırlanan anket, I. sınıflarda 182

öğrenci (%97), II. sınıflarda 130 (%79), III. sınıflarda 51 (%47) , IV. sınıflarda 81 (%60) ve V. sınıflarda 71 (%71) öğrenci tarafından yanıtlanmıştır. Ankete katılan 516 öğrencinin 228'si (%44.4) bayan ve 284'ü (%55.4) erkektir.

Bilgisayar ve İnternet Kullanımı

Çalışmaya katılan öğrencilerin %85.2'si bir bilgisayarı olduğunu, %62.1'i evde, %45'i okulda, %40.6'sı internet kafede, %18.1'i arkadaşlarının evinde internet kullandıklarını, %78'i ise internete bağlanma teknolojisi olarak ADSL kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %42.5'i interneti bir gün içinde bir saatten az, %39.7'si 1–3 saat arası kullandıklarını, %6.7'si ise internet kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan ve internet kullandığını belirten öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%82.2) günlük internet kullanma süresi 3 saatten azdır. İnternet kullandığını ifade eden öğrencilerin %85'i en az bir bilgisayara sahiptir. Tıp fakültesi öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre bilgisayara sahip olma ve internete erişim olanakları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($p>0.05$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin %72,6'sı internet kullanmayı kitap, arkadaş vasıtasıyla kendilerinin öğrendiğini, %14'ü özel kurs, ders gibi kişisel imkanlarıyla öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin kullandıkları internet araçları ise Tablo-1'de yer almaktadır.

Tablo-1. İnternet Araçlarının Kullanım Sıklıkları

Kullanılan internet araçları	1.sınıf (%)	2.sınıf (%)	3.sınıf (%)	4.sınıf (%)	5.sınıf (%)	Toplam (%)
Elektronik posta hizmetleri (e-mail)	97,3	93,1	96,1	91,4	95,7	94,9
Haber grupları	60,4	56,2	86,3	55,6	69,6	62,5
Arama motorlarında bilgi arama (Google, Altavista, vd.)	97,3	97,7	98	93,8	97,1	96,9
FTP (webe dosya göndermek için dosya transfer protokolü)	23,6	16,9	23,5	13,6	10,1	18,7
Yazılı konuşma (chat odaları veya Facebook gibi araçlar)	75,8	81,5	74,5	66,7	69,6	74,9
Sesli konuşma(Sadece mikrofon kullanarak, Msn/Skype gibi iletişim araçları)	58,8	53,1	49	40,7	56,5	53,3
Görüntülü Konuşma(Sadece webcam(kamera) kullanarak, Msn/Skype gibi iletişim araçları)	75,8	70,0	64,7	53,1	60,9	67,7
Dosya indirme (Download)	86,8	90,0	94,1	75,3	84,1	86,2
Dosya gönderme (Upload)	68,1	61,5	68,6	44,4	49,3	60,3
Diğer(oyun, müzik dinleme vs)	2,5	2,3	2	2,4	1,4	2,1

Eğitim Amaçlı İnternet Kullanımı

Öğrencilerin eğitimlerine yardımcı olması için interneti kullanım amaçları Tablo-2'de verilmiştir. Sınıf düzeylerine göre öğrencilerin İnterneti değişik eğitim amaçları için kullanım sıklıkları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($p<0.05$). Farklılığı oluşturan sınıfların belirlenmesi amacıyla yapılan ek istatistiksel analizlerde, farklılığın her bir madde için farklı sınıflardan kaynaklandığı görülmüştür. Tablo-2'de her bir madde için fark oluşturan sınıflar “*” işareti ile sunulmuştur. Tablo-2'ye göre birinci sınıf öğrencileri, interneti eğitimcilerle iletişim, ev ödevleri, ders notlarına erişim ve bilgi aramada diğer

sınıflardaki öğrencilere göre daha sıklıkla kullanmakta, dördüncü sınıf öğrencileri ise interneti eğitimlerine yönelik birçok amaç için en az sıklıkla kullanan grup olarak göze çarpmaktadır.

Tablo-2. Eğitim Amaçlı İnternet Kullanımı

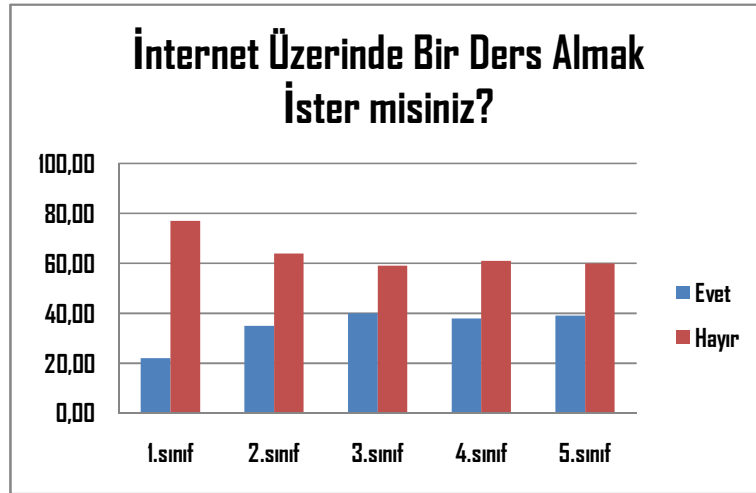
Eğitiminize yardımcı olması için interneti hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?	1.sınıf (%)	2.sınıf (%)	3.sınıf (%)	4.sınıf (%)	5.sınıf (%)	Toplam (%)
Eğiticilerle iletişimde	22,0*	6,2*	14,0	9,9	10,6	13,9
Sınıf arkadaşlarıyla iletişimde	64,8	70,0	82,0*	46,9*	63,6	64,9
Ev ödevlerim için	74,7*	44,6	34,0	29,6*	25,8*	49,6
Dönem/Komite/Staj projeleri için	61,0*	54,6	54,0	21,0*	24,2*	47,6
Ders notlarına erişimde	67,0*	56,2	60,0	33,3*	36,4*	54,3
Derslerle ilgili bilgi aramada	93,4*	83,1	80,0	61,7*	77,3	82,4

Çalışmaya katılan öğrencilerin %98,6'sı internet üzerinden herhangi bir kursa ya da derse katılmadıklarını, ifade etmişlerdir. Buna ek olarak öğrencilerin %60,7'si tıp eğitimi için yararlı buldukları web sitelerini kaydettiklerini, %83,2'si eğer ders materyallerinin tümü internet ortamında bulunursa bu materyallere ulaşacaklarını ve %79,9'u internette eğitim materyallerinin tümüne ulaşabilseler bile sınıfta derse katılmaya devam edeceklerini belirtmişlerdir.

İnterneti kullanan öğrenciler(%92,5), interneti hiç kullanmadıklarını ifade eden öğrencilere(%6,7) göre internet ortamında bulunan ders materyallerine ulaşmayı daha çok tercih etmektedirler ($p<0.05$). Buna ek olarak gün içinde en az bir defa internet kullanan öğrencilerin %61,9'u İnternette bulunan tıp eğitimi ile ilgili siteleri kaydedeceklerini belirtmektedirler.

İnternet üzerinde ders materyali bulursa bile birinci sınıf öğrencilerinin diğer sınıflardaki öğrencilere göre derslere devam etme konusunda daha istekli oldukları görülmektedir ($p<0.05$).

Öğrencilerin %32'si tıp eğitimleri sürecinde internet üzerinden bir ders almak istediklerini belirtmişlerdir. Bu öğrencilerin %44,3'ü almak istedikleri derslere dair bir isim belirtmeden evet cevabını verirken, %10,7'si Anatomi, %7,1'i Histoloji, %4,1'i Fizyoloji ve %33,8'i Biyokimya, Patoloji, Tıbbi Biyoloji, Tıp Bilişimi, Psikiyatri, İnkılap Tarihi gibi temel tıp bilimleri içerisinde yer alan ders isimlerini vermiştir. Buna ek olarak çalışmaya katılan öğrencilerin %46,8'i internet ortamında verilecek bir dersin sınıf ortamında verilen derse destek amaçlı olmasını, %23'ü sınıf ve internet ortamının birlikte kullanılmasını tercih edeceklerini ifade ederken öğrencilerin sadece %8,7'si dersin tamamının internet ortamında verilmesini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Grafik-1'de öğrencilerin bulundukları sınıflara göre internet üzerinden bir ders almayı tercih etme sıklıkları verilmektedir. Birinci sınıf öğrencileri istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde diğer sınıflardaki öğrencilere göre internet üzerinden ders almak konusunda daha az isteklidirler ($p<0.05$).

Şekil-1. Sınıf Düzeylerine Göre İnternet Üzerinden Ders Alma Tercihleri

Çalışmada kullanılan anketin son bölümünde öğrencilerden internet üzerinden eğitim ile ilgili görüşlerinin alınması amacıyla beşli likert tipinde (Kesinlikle Katılmıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum) 26 ifadeye kendilerine en yakın buldukları cevabı vermeleri istenmiştir. Çalışmaya katılan tüm öğrencilerin ilk 20 ifade için verdikleri yanıtların sıklığı ve sınıflara göre değişimi Ek-1’de sunulan tabloda verilmiştir. Anketi cevaplayan öğrencilerin %81,3’ü araştırma yapmak için interneti kullandıklarını, %85,3’ü interneti diğer araştırma araçları kadar önemli bulduklarını, %72,6’sı internet bilgisinin üniversite eğitimini sürdürebilmek için gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %78,6’sı “İnternet genellikle işe yaramaz, faydasız bilgiler içermektedir” ifadesine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tıp fakültesi öğrencilerinin çevrimiçi iletişim becerilerini belirlemeye yönelik olan altı ifadeye verdikleri yanıtlar Tablo-3’ de sunulmuştur. Öğrencilerin sınıf düzeyleri ile bu ifadelere verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($p>0.05$).

Tablo-3. Öğrencilerin Çevrimiçi İletişim Becerilerine İlişkin Düşünceleri

İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum + Katılıyorum(%) (1,2,3,4,5)	Kararsızım(%) (1,2,3,4,5)	Katılıyorum + Kesinlikle Katılıyorum(%) (1,2,3,4,5)
Haftada birkaç kere bilgisayar kullanmamı gerektiren bir kursu rahatlıkla sürdürebilirim.	50,1	21,1	28,8
Diğer insanlarla e-posta ya da chat gibi teknolojileri kullanarak daha etkili iletişim kurabilirim.	27,9	22,4	49,7
Yazarak duygularımı daha açık bir şekilde ifade edebilirim.	28,3	26,7	44,9
Farklı zaman dilimlerinde yaşayan öğrencilerle ödevleri çalışırken online araçları(e-posta, chat) kullanabilirim.	16,4	20,8	62,8
Diğer öğrencilere ve eğitimcilere zaman ayırabilirim ve gecikmeden geri bildirimde bulunabilirim.	20,9	31,6	47,5
Yazarak anlamlı sorular sorabilir ve konular hakkında yorum yapabilirim.	12,8	23,0	64,3

Çalışmaya katılan öğrencilerin internet kullanma süreleri, kullandıkları araçlar ve interneti eğitime yönelik olarak kullanmalarında cinsiyet fark yaratmayan bir faktör olarak bulunmuştur ($p>0.05$).

4. Tartışma ve Sonuç

Bilgisayar, internet ve iletişim teknolojilerinin gelişimi ve giderek yaygınlaşması eğitim ve öğretimde bu teknolojilerin bir araç olarak kullanımını artırmıştır. Araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu (%85,2) bilgisayar sahibidir ve öğrencilerin %42,5'i interneti gün içinde bir saatten az, %39,7'si 1–3 saat arası kullandıklarını, %6,7'si ise internet kullanmadıklarını belirtmişlerdir. İnternet kullanımının çalışmamıza katılan tıp fakültesi öğrencileri arasında oldukça yaygın olduğu görülmektedir. Benzer çalışmaların sonuçlarına paralel olarak ankete katılan öğrencilerin %65,2'si internet kafede, %58'i evde, %54,7'si ise okulda internet kullandıklarını ifade etmişlerdir [13]. Bu yüzdeler öğrenciler için internetin ulaşılması kolay ve çok kullanılır bir ortam olduğunu ortaya koymaktadır. Ek-1'de sunulan çalışmanın bulgularına göre öğrencilerin çoğunluğu (%85,3) interneti diğer araştırma araçları kadar önemli bulmakta ve birçok öğrenci (%73,8) internet kullanmayı kütüphaneyi kullanmaktan daha kolay bulduklarını ifade etmektedir. Buna ek olarak öğrencilerin %81,3'ü "Araştırma yapmak için interneti kullanıyorum" ifadesine katıldıklarını ifade etmişlerdir. Bu bulgular Usun tarafından yapılan çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir [14]. Bilgisayar sahipliğinin ve internet kullanma oranının her geçen gün arttığı göz önüne alındığında yoğun ders programları ve çalışma saatleri olan tıp öğrencileri de bilgiye ulaşmada interneti daha çok kullanmaktadırlar.

İnternetin eğitim için kullanılmasıyla ilgili olarak yapılan çalışmaların büyük bir kısmında cinsiyet fark yaratan bir faktör olarak bulunmuştur [11, 14-16]. Bu çalışmalarda farklılığı yaratan erkeklerin bilgisayar ve interneti kullanmaya olan yatkınlıkları, daha hızlı internet bağlantısını tercih etmeleri ya da daha çok kullanıyor olmalarıdır. Dorup ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada bayan öğrencilerle karşılaştırıldığında erkek öğrencilerin bazı derslerin

internet üzerinden verilmesini daha çok istedikleri sonucuna varılmıştır [16]. Ancak bizim çalışmamızda böyle bir bulguyla karşılaşmamıştır. Bu konuyla ilgili yapılan çalışmaların farklı kültürlerde yapılmış olması ve hem web ortamlarının kullanılma sıklığının hem de internet erişim imkânlarının her geçen gün artması günümüzde cinsiyeti internet kullanımı için fark yaratan bir faktör olmaktan çıkarmış olabilir.

Çalışmada sınıf düzeylerine göre öğrencilerin interneti eğitim amaçlı kullanım sıklıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir. Çalışmanın gerçekleştirildiği fakültede 1., 2. ve 3. sınıflarda temel tıp bilimleri, 4., 5. ve 6. sınıflarda klinik bilimlerin eğitimi verilmektedir. Bu dönemlerde derslerin işlenişi ve eğitimcilerle iletişim olanaklarındaki farklılıklar öğrencilerin interneti eğitim amaçlı kullanmalarını etkilemiş olabilir. Birinci sınıf öğrencileri sınıf arkadaşlarıyla iletişim haricinde interneti eğitime yönelik olarak en sık kullanan grup olarak göze çarpmaktadır. Bu durum birinci sınıf öğrencilerinin üniversitede yeni olmaları ve henüz iletişim ağlarını oluşturmamış olmaları ile açıklanabilir.

Hem tıp alanında hem de tıp dışı alanlarda yapılan çalışmalar öğrencilerin e-öğrenimle ilgili olarak memnuniyet düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak öğrenciler e-öğrenme ortamlarından memnun olsalar bile e-öğrenmenin geleneksel eğitime destek olarak kullanılmasını tercih etmektedirler [2,15]. Bu çalışmada da benzer şekilde internet üzerinden bir eğitim verilecekse öğrencilerin %80,8'inin hem internet ortamının hem de sınıf ortamının birlikte kullanılmasını istedikleri görülmüştür. Bulgulara göre tıp eğitimleri içerisinde internet üzerinden ders almak isteyen öğrencilerin çoğunluğu temel tıp bilimleri içerisinde yer alan derslerin internet üzerinden verilmesini tercih etmektedirler. Bu tercihlerinin nedeni klinik bilimlerdeki derslerin internet ortamına uygunluğu ile ilgili algıları olabilir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin bilgisayara sahip olma ve İnterneti kullanma oranları oldukça yüksek olmasına rağmen İnterneti eğitim amaçlı kullanım oranları oldukça düşük gözlenmiştir. . Benzer şekilde, öğrencilerin çoğunluğu elektronik iletişim araçlarını kullandıklarını belirtmelerine rağmen bu araçların eğitim amaçlı kullanımına yönelik becerilerde kendilerini yeterli bulmamaktadırlar. Bu çelişkili durum öğrencilerin internet ortamını eğitim alabilecekleri bir ortamdan çok eğlence amaçlı bir ortam olarak görmeleri olabilir. Öğrencilerin bu tip düşünceleri de e-öğrenmeye olan tutumlarını etkileyebilir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun daha önceden bir e-öğrenme deneyimi olmadığı ve tıp eğitimleri sürecinde internet üzerinden bir ders almak istemedikleri göz önüne alındığında, öğrencilerin tamamen internet üzerinden verilecek bir derse hazır olmadıkları söylenebilir. Benzer çalışmalarda bulgulara paralel öğrencilerin büyük çoğunluğu e-öğrenmenin derslere destek amaçlı, sınıf ortamıyla birlikte kullanılmasını tercih etmektedirler [15-16]. Bu çalışmalarda öğrencilerin internet teknolojileriyle ilgili deneyim ve güven eksikliği nedeniyle e-öğrenme ortamlarına hazır olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu bulgular ve sonuçların ışığında, tıp fakültesi öğrencilerinin e-öğrenmeye hazırlanırken bu konuyla ilgili tercihleri göz önünde bulundurularak başlangıç için ders notlarına internetten erişim imkanı sağlanması, derslere destek amaçlı olarak e-öğrenme ortamlarının sunulması önerilmektedir.

5. Kaynakça

- [1] Khan, B.H., Web-Based Instruction, Educational Technology Publications, Englewood Cliffs, New Jersey, United States of America, 1997
- [2] Ruiz, JG., Mintzer, MJ. and Leipzig, RM. "The Impact of E-Learning in Medical Education". Academic Medicine. 81:3, 2006 [3] Horton, W. *Designing Web-Based Training*. United States of America, 2000
- [4] Holsapple, CW. ve Lee-Post, A., Defining, Assessing and Promoting E-Learning Success: An Information Systems Perspective. Decision Sciences Journal of Innovative Education, 2006, 4, 67-85
- [5] Odabaş, H.(2003). İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitim ve Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri. Türk Kütüphaneciliği. 17:1, 22-36.

- [6]Watkins, R., Leigh, D., ve Triner, D. Assessing Readiness for E-Learning, Performance Improvement Quarterly, 2004, 17:4, 66–79
- [7] TİK(Türkiye İstatistik Kurumu) (2007). Erişim: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=605>
- [8] Integral. Austrian Internet Monitor.Vienna (Internet development Austria): Integral 2005
- [9] Chumley-Jones, HS., Dobbie, A. ve Alford, CL. “Web-Based Learning: Sound Educational Method Or Hype? A Review Of The Evaluation Literature”. Academic Medicine. 77;10, 86-93, 2002
- [10] Knebel, E. “The Use And Effect Of Distance Education in Healthcare: What do We Know?” Operations Research Issue Paper 2(2), 2001
- [11] Slate, J.R., Manuel, M., ve Brinson, JR.K. “The “digital divide”: Hispanic college students’ views of educational uses of the Internet”. Assessment & Evaluation in Higher Education. 27:1, 75–93, 2002
- [12] Duggan A., Hess B., Morgan D., Kim S., Wilson K. “Measuring Students’ Attitude toward Educational Use of the Internet ”, Annual Conference of the American Educational Research Association. Montreal, Canada, 1999
- [13] Sharma, R., Verma, U., Sawhney, V., Arora, S. ve Kapoor, V. “Trend of Internet use among medical students”. JK Science, Journal of Medical Education & Research, 8:2, 101-102, 2006
- [14] Usun S. “Undergraduate Students Attitudes towards Educational Uses of Internet”. Interactive Educational Multimedia. 7, 46–62, 2003
- [15] Link T.M. and Marz R., “Computer literacy and attitudes towards e-learning among first year medical students”, BMC Medical Education, 6:34, 2006
- [16] Dørup J. (2004) “Experience and attitudes towards information technology among first-year medical students in Denmark: longitudinal questionnaire survey”. J Med Internet Res. Available: <http://www.jmir.org/2004/1/e10/>

6. Sorumlu Yazarın Adresi

Filiz İşleyen, Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi AD, Antalya

e-posta: ifiliz@akdeniz.edu.tr

Ek-1: Öğrencilerin eğitimle ilgili internet kullanımı ifadelerine verdikleri yanıtların sıklığı

İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum + Katılıyorum(%)						Kararsızım(%)						Katılıyorum + Kesinlikle Katılıyorum(%)					
	Sınıflar						Sınıflar						Sınıflar					
	1	2	3	4	5	T	1	2	3	4	5	T	1	2	3	4	5	T
İnternet bilgisi üniversite eğitimini sürdürebilmek için gereklidir.	6,6	7,9	4,0	10,0	15,9	14,4	13,1	9,5	16,0	16,3	13,0	13,0	74,9	77,8	72,0	63,8	68,1	72,6
İnternet diğer araştırma araçları kadar önemlidir.	3,3	1,6	2,0	6,3	1,4	4,7	9,3	15,1	10,0	8,8	4,3	10,0	86,3	80,2	88,0	82,5	92,9	85,3
Araştırma yapmak için interneti kullanıyorum.	2,2	5,6	2,0	6,3	5,7	7,3	9,4	8,7	10,0	18,8	14,3	11,4	85,6	81,7	88,0	68,8	78,6	81,3
İnternet genellikle işe yaramaz, faydasız bilgiler içermektedir.	28,2	40,8	26,0	16,7	31,9	78,7	12,7	15,2	10,0	15,4	17,4	14,1	7,2	8,0	4,0	9,0	5,8	7,2
İnternetin okul için kullanımı çok zordur.	37,6	33,6	27,1	27,6	46,3	66,4	16,9	28,6	16,7	19,7	14,9	19,9	11,8	14,3	10,4	18,4	14,9	19,9
İnterneti kullanmayı, kütüphaneyi kullanmaktan daha kolay buluyorum.	7,8	9,5	14,6	12,7	14,3	15,1	14,4	11,1	6,3	10,1	7,1	11,1	72,8	75,4	77,1	72,2	72,9	73,8
İnternetin bir öğretmen kadar bilgilendirici buluyorum.	26,9	32,5	44,9	17,5	38,6	43,8	30,2	31,7	16,3	33,8	28,6	29,6	25,8	28,6	30,6	28,8	20,0	26,6
Önemli eğitim projeleri için interneti kullanmaktan hoşlanmıyorum.	36,3	31,5	40,8	30,8	47,8	55,8	15,9	34,7	28,6	29,5	20,3	24,5	25,3	21,0	12,2	14,1	14,5	19,7
Bilgiyi internetteki ziyade yazılı materyallerden almaktan daha çok hoşlanıyorum.	22,5	18,4	18,4	18,8	15,7	29,8	23,6	31,2	22,4	15,0	34,3	25,5	40,7	43,2	46,9	55,0	44,3	25,5
Dersler için interneti kullanmaya çalıştığımda kendimi bunalmış hissediyorum.	38,3	33,6	32,7	26,3	34,8	50,9	20,0	27,2	32,7	26,3	24,6	24,7	23,9	21,6	22,4	27,5	29,0	24,5
İnternet özel olarak ilgimi çekmiyor.	33,7	36,3	32,7	30,0	38,6	63,5	12,2	12,9	12,2	12,5	11,4	12,3	27,1	21,0	24,5	26,3	20,0	24,2
İnternet kullanmak öğrenmeyi eğlenceli kılar.	18,4	8,1	8,2	7,6	19,4	19,1	27,4	29,0	20,4	25,3	34,3	27,7	48,0	60,5	65,3	57,0	40,3	53,2
İnternet kullanmayı eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak görüyorum.	16,3	14,6	14,6	20,0	25,7	25,9	24,2	34,1	12,5	22,5	24,3	25,3	50,0	45,5	68,8	45,0	42,9	48,9
İnternetin eğitim için kullanılmasına karşı ilgisizim.	36,7	45,6	40,8	30,0	42,0	63,6	15,6	22,4	22,4	18,8	17,4	18,7	15,0	13,6	10,2	32,5	20,3	17,7
İnterneti okulda evden daha fazla kullanıyorum.	20,3	31,7	30,6	34,6	42,0	61,9	10,7	13,0	16,3	17,9	5,8	12,3	35,0	22,8	16,3	19,2	21,7	25,8
İnternet kullanma becerilerimle ilgili olarak kendimi rahat hissediyorum.	13,6	12,2	10,4	16,7	15,7	17,7	14,7	19,5	25,0	26,9	22,9	20,0	67,8	63,4	62,5	51,3	58,6	62,3
İnternetin eğitim amaçlı kullanımı benim için önemli değil.	37,4	48,0	44,9	38,0	47,1	68,7	12,3	18,4	16,3	25,3	20,0	17,3	15,1	12,8	12,2	17,7	10,0	13,9
İnternete erişme/tarama/sörf yapma kafamı karıştırıyor.	39,9	36,0	43,8	39,2	47,1	70,8	12,4	19,2	20,8	17,7	17,1	16,4	15,2	12,0	8,3	15,2	8,6	12,8
İnterneti kullanımının güvenli olup olmaması ile ilgili endişelerim var.	20,2	17,5	6,5	26,6	17,1	28,3	21,3	25,4	26,1	27,8	27,1	24,6	49,4	46,8	56,5	36,7	47,1	47,1
Evde internet erişiminin yavaş olduğunu düşünüyorum.	29,1	20,7	24,5	25,3	26,1	41,3	20,6	31,9	18,4	26,7	29,0	25,2	33,1	28,4	46,9	38,7	27,5	33,5